

TOMNATIC

Sediul consiliului local: Tomnatic nr. 258, telefon/fax 0256/374243;

Coordonate:

45°59'16" lat. N;
20°39'31" long. E;

Repere istorice:

-1451 - localitatea este atestată documentar sub numele de **Naghiuz** - „Uzul Mare”, probabil cu trimitere la populația cumană (uzii), rămasă mai multă vreme pe teritoriul Banatului istoric;

-sec. XVII - satul (unde exista o comunitate de români și de sârbi atestată la anul 1590) este depopulat din cauza incursiunilor turcești;

-1772 - în pusta **Naidoș** sunt aduși coloniști din Lorena, parte din Alsacia, dar și din Bavaria, Suabia, Württem, Luxembourg;

-așezarea primește numele de **Triebswetter**, după numele inginerului topograf **Antonius de Triebswetter**, care a făcut planurile celor 200 de case ridicate pentru coloniști;

-mai multe familii de coloniști lorenii vorbitori de limbă franceză migrează în Voivodina;

-8 iulie 1790 - se naște **Josef Nikolaus Cherier (Scherier)**, preot, doctor în teologie, scriitor eclesiastic (d.1862);

-ocupația principală a coloniștilor din **Tomnatic-Triebswetter** a fost (și a rămas și azi, în mare parte) agricultura și creșterea vitelor;

-1840-1853 - la Tomnatic a păstorit **Bonnaz Alexandru**, viitor episcop catolic al Cenadului, cel care a dăruit 500 de florini în folosul bisericii romano-catolice din Medveș (Urseni);

-1884 - în hotarul comunei sunt descoperite obiecte din bronz, dar care, împreună cu bijuteriile din aur și argint descoperite în anul 1898, ajung la Muzeul din Budapesta;

-1936 - Tomnaticul avea 951 de case, școală primară, grădiniță de copii, cor bărbătesc, societate sportivă, reuniune de

lectură, moară, fabrică de cărămidă, oficiu poștal și gară;
-1 ianuarie 1939 - s-a născut la Tomnatic **Vasile Cinca**,

primar al comunei Ghiroda între anii 1996-2004 (d.17.07.2011);

-februarie 1944 - mai multe familii din Tomnatic solicită acordarea cetățeniei franceze pentru a scăpa de deportarea în URSS;

-1 ianuarie 1947 - se naște la Tomnatic **Marcela Păcurariu**, profesor, ziarist la Radio Timișoara, cea care a pus bazele fonoteciei de aur a postului;

1975 - echipa de fotbal a comunei, „Unirea Tomnatic”, promovează în divizia B;

-2004 - comuna Tomnatic a fost reînființată prin desprinderea de comuna Lovrin;

-vechiul sediu al primăriei este reabilitat și modernizat;

2006-2008 - este reabilitată școala cu clasele I-VIII;

-2010 - 2011 aproape 300 de localnici din comună sunt plecați la muncă în Germania;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010 - total:

3 198 de persoane, din care:

- masculină = 1 571 de persoane

- feminină = 1 627 persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2010: 1 050

Instituții școlare: Școala cu clasele I-VIII; Grădinița cu program normal.

Instituții sanitare: Cabinet medical; Cabinet veterinar;

Instituții culturale: Biblioteca;

Baze sportive: Stadionul de fotbal „Unirea” Tomnatic;

Biserici: Biserică ortodoxă română (1980); Biserică romano-catolică (1796); Biserica penticostală.

Ruga: 8 septembrie-Sfânta Maria Mică.

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI TOMNATIC

Miculescu Dănuț	primar	Napău Sabina, consilier	PDL
Vasiu Stoiان	viceprimar	Niculescu Daniel, consilier	PDL
Enache Jan, consilier	PDL	Petre Ionel, consilier	PSD
Farca Efta, consilier	PSD	Radu Gabriel, consilier	PDL
Gyuge Elmar, consilier	PDL	Stavarache Ștefan, consilier	PDL
Iovan Iosif, consilier	PDL	Szabo Tiberiu, consilier	PDL
Jude Florin, consilier	PDL	Șandor Vasile, consilier	PDL

TOMNATIC

MARELE SAT
FRANCEZ

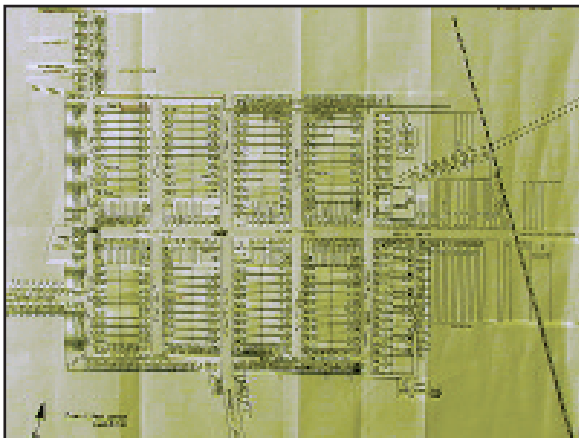
În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, 200 de familii franceze din Alsacia și Lorena întemeiază în părțile timișene un nou sat, pe locul în care în evul mediu exista o așezare locuită de români și sârbi, Naghiuz, amintită în documente la anul 1690. Coloniștii au numit noul sat **Triebswetter**, după numele inginerului german care l-a ridicat: **Antonius von Triebswetter**. Majoritatea coloniștilor așezați în Triebswetter - peste 60 la sută - erau din zona Chateau-Salins din Franța (în germană Salzburgen, eun oraș în nord-estul Franței, azi sub-prefectură a departamentului Moselle, în regiunea Lorena). Restul coloniștilor veneau din Luxemburg, din regiunea Baden, din Bavaria ori din alte zone ale Germaniei.

Satul Tomnatic a fost considerat cel mai mare sat „francez” din Banat (alte cinci sate franceze sunt Comloșul Mic (Ostern), Gottlob în Banatul românesc, Saint Hubert, Charleville, Seultour în Banatul Sârbesc, acestea din urmă formând comuna Banatsko Veliko Selo). Germanii din Tomnatic aveau casele în partea de sud a satului, pe **Deutschgasse** („Strada germană”). Majoritatea franceză a coloniștilor locuia în restul satului. La sfârșitul secolului XIX s-au așezat la Tomnatic mai multe familii de polonezi, iar strada unde și-au făcut acestea casele se va numi **Polengasse**, „Strada polonezilor”.

Timp de o sută și mai bine de ani, francezii din Tomnatic s-au șvabizat complet, așa că în anul 1890 este consemnat ultimul colonist loren care vorbea doar limba franceză. De altfel, recensământul autorităților austro-ungare din 1880 înregistra la Tomnatic 3 428 de locuitori, dintre care 3 363 s-au declarat germani. Onomastica locală a păstrat însă până la sfârșitul secolului al XX-lea

nume de familie pur franceze: Bailly, Bourgeau, Boque, Frecôt, Tirier, Regnier sau Renard.

În perioada administrației maghiare a Banatului, Tomnaticul a fost botezat **Nagyösz**. După 1920 comuna a luat actualul nume românesc. La recensământul din anul 2002 au fost înregistrați la Tomnatic 3 088 de locuitori, dintre care 2 429 erau români, 260 țigani (rromi), 154 germani, 144 maghiari, 75 ucraineni.

*Planul comunei
Triebswetter întocmit la
anul 1944 de Elisabeth Fritz*

*Monumentul
de la cimitir*

Casa cu lei

TOMNATIC

DIE ALTE FRAU RENARD

Până nu demult, Frau Donat, născută la Tomnatic, a fost considerată la cei 105 ani ai săi cea mai vârstnică băștinașă din „marele sat francez”, chiar dacă aceasta trăia de ani buni în Germania. S-a stins însă din viață la scurt timp după ce a revendicat și a dobândit imobilul în care funcționa grădinița din satul ei natal. Așa a rămas, pentru scurtă vreme, mama farmacistei Else Renard, la cei 102 ani ai săi împliniți în 2009, „**Die alte Frau**”, adică cea mai vârstnică doamnă născută la Tomnatic. **Else Renard** (foto) a avut o copilărie fericită la Tomnatic și povestea odinioară o întâmplare pe care o auzise de la tatăl ei, întors într-o seară de la o mare vânătoare regală. Era pe la mijlocul anilor '30 ai veacului trecut și la Tomnatic venise la vânătoare însuși Regele Carol al II-lea și suita sa cinegetică. Era însoțit de feciorul său, Mihai, de vreo 12-13 ani pe atunci, care purta cu mândrie pe umăr o pușcă făcută pe măsura sa de armurieri vestiți. Gonacii, printre care și tatăl Elsei Renard, „băteau” vânatul dinspre pădure către sat: iepuri, căprioare, dar și vreo două-trei vulpi roșcovane stârnite din vizuină de sunetul cornului de vânătoare. Carol al II-lea își îndemnă fiul, aflat la prima sa vânătoare regală, să folosească pușca din dotare. Micul Mare Voevod de Alba Iulia duse arma la ochi, ținti, trase și răsufle ușurat când văzu cum pică la pământ o fiară care, după ce se zvârcoli un pic, rămase nemșcată în scaieți. Mihai tocmai aștepta gratulări din partea regelui când de Carol al II-lea se apropie Herr Renard, unul dintre gonacii din sat. Respectuos, șvabul îi șopti

ceva la ureche Majestății Sale, păstrând un zâmbet reținut pe față... Carol ascultă cu atenție vorbele gonaciului, apoi se întoarce către fecior și-l muștră, ușor amuzat: „**Măi, Mihăiță, se poate să puști tu mâța neamțului?!**”

Lucrurile se lămuriră rapid: Mihai împușcase în focul vânătorii un biet cotoi roșcovan al unuia dintre sătenii cu casa aflată în marginea așezării, nu foarte departe de terenul de vânătoare, motan care nimerise, nu se știe cum, în apropierea vulpilor hăituite de gonaci și astfel în cătarea puștii regale...

Else Renard a urmat prima școală în Tomnatic, liceul la Temesburg - Timișoara, apoi a terminat Facultatea de Farmacie. A profesat câțiva ani la Deta, apoi s-a stabilit la Timișoara, șefă la o mică farmacie de pe Bulevardul Vasile Pârvan. În anii '80 și-a luat mama și a plecat în Germania, stabilindu-se la Baden-Baden. Iar când **Die alte frau Renard** nu va mai fi, Else, fiica ei născută la Tomnatic, se va întoarce cu siguranță în **ihrliebes Banat**, acolo unde și-a chivernisit, prevăzătoare ca orice șvab care se respectă, un apartament la bloc. Iar atunci când o va apuca nostalgia după anii copilăriei, va face mici călătorii la Tomnatic, satul în care în urmă cu 250 de ani familia Renard din Mulhouse (Mülhausen) a pornit-o către capătul estic al Europei ca să-și facă un rost, unul mai bun decât în locurile lorene de băștină...

O ECHIPĂ NOROCOASĂ

În ediția 1974-1975 a Campionatului de fot-

bal al României, echipa sătească **Unirea Tomnatic** (foto) uimea druckerii bănățeni și promova în Divizia B. Din păcate, participarea echipei Tomnatic nu a durat decât un sezon, dar localnicii nu au uitat nicio dată bucuria sportivă de atunci...